

„Górka Jasia”

Ptaki - gatunki chronione Birds - protected species

piegięża (*Sylvia curruca*)

Ptāk wędrowny z rodziny pokrzewkowatych, zasiedla umiarkowaną strefę klimatyczną Europy (znacznych obszarów zachodniej i środkowej Azji). Wędruje na duże odległości. Zimuje w środkowo-wschodniej Afryce, a populacje syberyjskie w Indiach. Powraca na legowiska w połowie kwietnia, na zimowiska odlatuje od września do października. W Polsce spotykany w całym kraju ptak lęgowy. Jest mało płochliwy - często widywany w pobliżu osad ludzkich. Występuje w krajobrazie otwartym zasiedlając skupiska krzewów, ogrody, zadrzewienia śródpolne. Wyprawdaja 1-2 lęgi w roku. Żywi się drobnymi owadami. Jesienią również jagodami - najchętniej owocami czarnego bzu.

L OC GSO

Iżówka (*Acrocephalus palustris*)

Ptāk wędrowny, występujący w Polsce od maja do października, zimujący w wschodniej Afryce. Optymalnym biotopem dla iżówki są gęste zarośla dolin rzecznych, spotykana jednak bywa też na polach, w przydrożnych zaroślach, zieleni miejskiej. Gatunek ten jest bardzo wrażliwy i na zniszczenie roślinności w pobliżu gniazda reaguje jego porzuceniem. Samce śpiewają do czasu wykucia się piskląt, można je usłyszeć często nocą do końca czerwca. W legu jest z reguły 5 jaj, których wysiadywanie trwa 12-13 dni. Łozówki często wysiadują jako kukulki.

L OC GSO

kopciuszek (*Phoenicurus ochruros*)

Szary ptak z charakterystycznym ruchliwym rdzawym ogonem. Samiec w szacie godowej ma czarną część łwarową, gładki i pierś, białe łusterko na skrzydło, przjaśnienie na podogonie i dolnej części brzucha. Pierwsze kopciuszki pojawiają się w Polsce już w połowie marca. Wyprawdaja 2-3 lęgi rocznie. Obcił następuje dopiero w październiku a nawet w listopadzie. Dawniej zamieszkiwały górskie regiony środkowej i zachodniej Europy oraz środkowej Azji gniazdując się na niedostępnych porokach skalnych. Gatunek uległ synantropizacji, chętnie wybierając na miejsca gniazdowe stare, opuszczone zabudowania.

L OC

pleszka (*Phoenicurus phoenicurus*)

Pleszki są podobne do blisko spokrewnionych kopciuszków - oba te gatunki krzyżują się. Szczególnie samice tych dwóch gatunków są bardzo podobne. Samce pleszki w szacie godowej mają charakterystyczną czarną maskę i białe pióra nad nią. Pleszki zasiedlają niemal całą Europę, środkową Azję i Bliski Wschód. W Polsce są pospolicie w całym kraju, choć nieliczne.

L OC SPEC 2

Jerzyk (*Apus apus*)

W naturalnych środowiskach jerzyki gniazdują najczęściej w szczelinach skalnych stromych górskich urwisk. Obecnie często zasiedlają miasta, na miejsca gniazdowe wybierając wysokie budynki. W Polsce przebywają tylko w ciepłej porze roku, ich występowanie jest ściśle uzależnione od dużej ilości latających owadów. Są rekordzistami w przelatach na długie dystanse, w cztery dni potrafią pokonać dystans 1275km. Mają bardzo krótkie lecz mocne nogi, co pozwala im spać będąc ucielepnionymi pionowych skal.

Z OC SPEC 5

dymówka (*Hirundo rustica*)

Preferuje siedliska wiejskie, budując gniazda pod dachami. Samce różnią się od samic silnie wydłużonymi skrajnymi sterówkami - im dłuższe są sterówki, tym samiec jest dla samicy atrakcyjniejszy. Dymówka wyprawdaja 1-2 lęgi w sezonie. Sukces lęgowy jest dość duży 70-90%, jednak wiele młodych ginie po opuszczeniu gniazda, schwytych przez kobyzy, krogulce a także koty lub rozbitych przez zbyt szybko jeżdżące auta.

Z OC SPEC 5 GSO

sikora uboga (*Poecile palustris*)

Ptaki te sporadycznie gniazdują w granicach miast, tylko gdy przylegają do nich większe kompleksy lasów. Preferują wilgotne lasy liściaste lub mieszane z dużą ilością martwych drzew. Gniazdują w samodzielnie wykutych dziuplach w zmaszanych pniach. Żywią się owadami, żmii - nasionami zawierającymi dużą ilość tłuszczu. Także padliną. Sikory ubogie są podobne do sikor czarnogłowych, a obydwie gatunki dość trudno do odróżnienia. Najpewniej pozwala odróżnić te dwa gatunki znajomość ich głosów.

PL OC SPEC 5

modraszka (*Cyanistes caeruleus*)

W Polsce modraszki można spotkać w siedliskach wszelkiego typu, a w górach do górnej granicy dolnego regla są ptakami osiadłymi. Gniazdują w dziuplach z wąskim otworem wejściowym, chętnie w budkach legowych z wejściem o średnicy 3cm. Są niezwykle ciekawskie. Samce są intensywnie niebieskie na głowie i pokrywach skrzydłowych niż samice. W promieniowaniu ultrafioletowym, które ptaki widzą, błękitna głowa i pokrywy skrzydłowe modraszek świecą jak latarniki, przy czym najintensywniej u dorosłych samców. Młodziacze modraszki, przed pierwszym pierzeniem się mają żółte a nie białe policzki, a czopeczek szarawy.

L OC

pliszka siwa (*Motacilla alba*)

Zasiedla środowiska wszelkiego typu, z wyjątkiem zwartych i rozległych kompleksów leśnych. Licznie występuje na obrzeżach osiedli ludzkich. Jest ptakiem wędrownym, część naszej populacji zimuje na północnym zachodzie kraju. Ptaki siwe są bardzo zaradne i inteligentne - doskonale przystosowały się do bliskiego sąsiedztwa człowieka. Biegają przebiegając nóżkami. Charakterystyczne wymachiwanie ogonem pomaga im łowić owady, które w ten właśnie sposób wyplaszają.

Z OC

kapturka (*Sylvia atricapilla*)

Samce kapturki mają czarną, a samice czekoladowobrązową czapkę, w Polsce występują w całym kraju we wszelkiego typu siedliskach z krzewami i drzewami, jednak jako najbardziej „jestą” z naszych pokrzewek umiarkowanych i niskich remiz i rzadkich skupisk krzewów na otwartej przestrzeni. Żywi się owadami i drobnymi owocami. Samica, aby odwrócić uwagę drapieżnika od swego gniazda, udaje że jest zraniona. W większości odlatuje na zimę, jednak coraz częściej są przypadki zimowania w kraju.

L OC

wróbel (*Passer domesticus*)

Gatunek skolonizował ludzkie osiedla wraz z rozwojem rolnictwa prawdopodobnie przed kilkoma tysiącami lat. Wróble są monogamiczni i żyją w długotrwałych wieloszonowanych związkach. Gniazda budują w szczelinach budynków, pod daszkami, w gniazdach bocianów i okonówek, zasiedlają też budki legowe. Żywią się głównie nasionami, również owadami. W Europie populacja wróbla od lat 80tych XX wieku spada, w Polsce jest to nadal liczny ptak lęgowy.

Z OC SPEC 5

mazurek (*Passer montanus*)

Jest nieznacznie mniejszy od wróbla, najpewniejszą cechą rozpoznawczą mazurek jest czarna plamka na białym policzku (wróbel ma policzek jednolicie szary), u mazurek obłe płuca są jednakowo ubarwione. Występuje pospolicie w całym kraju na terenach otwartych, polach uprawnych z zadrzewieniami śródpolnymi, zamieszkuje także siedliska ludzkie: miasta, parki i ogrody. Żywi się głównie nasionami dziko rosnących roślin, w sezonie lęgowym dietę wzbogaca o owady. Gniazdują w dziuplach drzew, szczelnych budynków, budkach legowych. Mazurki wnoszą do gniazd młode liście wrotyczu i krwawnika prawdopodobnie w celu odstraszania pcheł i roztoczy.

Z OC SPEC 5

szczygieł (*Carduelis carduelis*)

Ptāk pospolicie w całym kraju, częściowo osiadły. Najchętniej bytuje na terenach uprawnych z zadrzewieniami śródpolnymi, można też go spotkać w parkach i ogrodach. Samice szczygły są ubarwione niemal identycznie jak samce. Szczygły budują kunstrowie utlane gniazda - od zewnątrz pokryte porotami, wewnątrz wysłane sierścią, włosiem, delikatnymi piłkami. Są dość długowieczne - obcerkowane szczygły dotrwały 12 lat. Ulubionym pokarmem szczygłów są nasiona ostów.

Z OC

cieniówka (*Sylvia communis*)

Cieniówkę od piegzy można doroznać po rdzawym odcieniu skrzydeł i jasnych płochozyczych nogach, a nie ciemnych, jak u piegzy. Również śpiew tych dwóch gatunków jest różny. W Polsce cieniówka jest pospolicim ptakiem lęgowym. Zimuje na sawannach środkowej, wschodniej i południowej Afryki. Jako jedyna z pokrzewek bytuje w terenach bezdrzewnych w krajobrazie rolniczym, zasiedla dobrze nasłonecznione śródpolne zarośla, nawet niskie gęste kępy krzewów i bylin.

L OC

dzwonec (*Chloris chloris*)

Ptāk o charakterystycznym zielonozłotym ubarwieniu. Pospolicie w całym kraju. Zasiedla niemal wszystkie typy siedlisk parkowo-leśnych. Często można go spotkać w parkach i ogrodach. Budowa gniazd zajmują się niemal wyłącznie samice, chociaż samce im towarzyszą, czasem przynosząc budulec. Żywi się nasionami roślin, żmii również miazgami i nasionami owadów dzikiej rdy. Śniegulczki, łgł. Lokalnie wczesną wiosną bardzo ważnym składnikiem diety dzwontów są nasiona sosny i świerków, obficie wysypujące się z dojrzałych szyszek.

L OC

kulczyk (*Serinus serinus*)

najmniejszy europejski luszczyk blisko spokrewniony z kanarkiem, podobnie jak kanarki, kulczyki są bardzo wrażliwe na zanieczyszczenia powietrza. Zasiedlają obrzeża borów i lasów mieszanych, otwarte przestrzenie z niską roślinnością. Samce są intensywniej żółte na głowie i pierś niż samice, ale kuper jest żółty u dorosłych osobników obu płci. Samce lubią śpiewać z gąłki na czubkach drzew. Żerują na ziemi wśród bylin żywiąc się nasionami wielu dziko rosnących roślin, głównie psianego, tasznika, gwiazdnic, wieśloka i rdesta psianego. Nasze kulczyki zimują w suchych nęgach krajów śródziemnomorskich.

L OC

Oznaczenia / Signs

L status gatunku: **lęgowy na powierzchni/ w bezpośredniej styczności z powierzchnią**, **PL** prawdopodobnie lęgowy, **Z** zalatujący na powierzchnię

OC status ochrony: **ściśła ochrona gatunkowa** (na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 roku w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r. poz. 2183)

SPEC 2 gatunki o niekorzystnym statusie ochrony w Europie, których ponad 50% populacji światowej występuje w Europie

SPEC 3 gatunki, które mają niekorzystny status ochronny w Europie, ale nie są skoncentrowane w Europie

GSO gatunki szczególnej odpowiedzialności w Unii Europejskiej - gatunki, dla których dany kraj podtrzymuje nieproporcjonalnie duży (w stosunku do swego obszaru) procent europejskiej populacji lęgowej (ponad 20% populacji gatunku)

MIEJSKA INFORMACJA TURYSTYCZNA
TEL. + 48 89 521 03 98

Bezpłatny Olsztyn
CENTRUM POWIADAMIANIA
RATUNKOWEGO TEL. 112

Zeskanuj kod i pobierz aplikację na urządzenia mobilne
www.gorkajasia.olsztyn.eu

www.visit.olsztyn.eu

Ochrona różnorodności biologicznej z elementami ekoedukacyjnymi na terenie przy ul. Jagiellońskiej/Poprzecznej w Olsztynie